

PROJEKTO REZULTATAI

www.track-in.eu

PARTNERS

iscte
INSTITUTO
UNIVERSITÁRIO
DE LISBOA

SOUTH WEST UNIVERSITY
"NEOFIT RILSKI"

The "Track-IN Public employment services tracking effectiveness in supporting rural NEETs" project is funded by Iceland, Liechtenstein and Norway through The EEA and Norway Grants Fund for Youth Employment

Projekto tikslas

Pasiūlyti viešųjų įdarbinimo tarnybų (UŽT) paramos tipų – skaitmeninių, žmogaus teikiamų ar mišrių – veiksmingumo vertinimo modelį gerinant kaimo 25–29 metų amžiaus nedirbančio, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio (toliau NEET) jaunimo įsidarbinimo galimybes konsorciumo paramos gavėjų šalyse. NEET įsidarbinimo perspektyvos kaimo vietovėse yra prastesnės dėl netinkamos formalios paramos (pvz., dėl UŽT paslaugų trūkumo) arba įvairių socialinių rizikų (pvz., dėl žemesnės šeimų socialinės ir ekonominės padėties). Šios rizikos sustiprina individualias kliūtis, pvz., ankstyvą pasitraukimą iš švietimo sistemos, žemą kvalifikaciją, nenuolatinį užimtumą bei įvairius kitus veiksnius, pavyzdžiui ribotą pilietinį dalyvavimą arba imigranto statusą.

Pagrindinis mūsų tikslas yra susijęs su trimis tarpusavyje susijusiais iššūkiais (nuo bendrųjų iki specifinių): (1) neatitikimas tarp viešosios politikos tikslų (e.g. Jaunimo garantijų), ir Užimtumo tarnybų teikiamų paslaugų kokybės ir NEET jaunimo poreikių kaimo vietovėse; (2) Bendras mokslinių tyrimų ir vertinimo modelių, skirtų Užimtumo tarnybos teikiamų paslaugų pažeidžiamam jaunimui stebėti, trūkumas; 3) Dėl COVID 19 pandemijos bendras šalių spaudimas Užimtumo tarnyboms skaitmenizuoti teikiamas paslaugas, nepateikiant įrodymų kokie paramos būdai yra bendrai ir kaimo NEET jaunimo grupės atžvilgiu yra efektyviausi.

Projekto tikslinė grupė ir naudos gavėjai

Projekto tikslas yra pasiekti ne mažiau nei 1000 mokslininkų, vertinančių užimtumo politikos įgyvendinimą ir atstovaujančių įvairias disciplinas. Projekto rezultatai bus skirti tolimesnei mokslinei veiklai vykdyti ir (arba) rezultatų sklaidai (konferencijose, internetiniuose seminaruose, leidiniuose), kad mūsų UŽT paramos tipų poveikio vertinimo modelis būtų pritaikytas būsimiems mokslinių tyrimų projektams visoje Europoje ir visame pasaulyje. Projektas taip pat orientuojasi į 48 184 kaimo 25–29 metų amžiaus NEET jaunuolius, kurie yra užsiregistravę Užimtumo tarnybose projekte dalyvaujančiose šalyse ir yra galutiniai naudos gavėjai. NEET kategorija šiose srityse apima labai įvairius pogrupius: trumpalaikiai / ilgalaikiai bedarbiai; jaunuoliai neaktyvūs dėl šeimos priežiūros pareigų (pvz., jauni tėvai); asmenys turintys fizinę arba psichinę negalią arba specialiųjų poreikių.

Projekto metu parengta mokslinė produkcija

- Publikuoti devyni recenzuojami moksliniai straipsniai.
- Publikuotas specialus mokslinio recenzuojamo žurnalo „Politika ir valdymas“ (angl. Politics and Governance) numeris tema „Aktyvi darbo rinkos politika ir jaunimo užimtumas Europos periferijose“.
- Specialusis žurnalo numeris bus pristatytas suinteresuotiems tyrėjams ir politikos formuotojams. Rezultatų pristatymas apims politikos analizę ir politikos formavimo rekomendacijas.
- Parengtas gerųjų UŽT praktikų įgyvendinimo vadovas.
- Parengtas UŽT veiklos stebėsenos efektyvumo vertinimo vadovas.

PAGRINDINIAI PROJEKTO REZULTATAI

Politikos lygmuo

- Šiuolaikinis gyvenimo eigos ir trajektorijų lankstumas sąlygoja neapibrėžtumą nustatant amžiaus grupes ir pritaikant politiką pagal atskirus nedirbančio, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio pogrupius, įskaitant kaimo jaunimą.
- Gerovės valstybės modeliai turi ženklią įtaką formuojant nacionalinę politiką nedirbančio, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo grupės atžvilgiu, o Pietų ir Rytų Europos šalyse įgyvendinamoje politikoje yra ženklių spragų.

Individualus lygmuo

- Anketinės apklausos rezultatai partnerių projekto šalyse atskleidė, pasitenkinimas gyvenimu yra susijęs su UŽT teikiamomis paslaugomis, o teigiamas savęs vertinimas yra susijęs su aukštesniu draugų ir šeimos teikiamos socialinės paramos lygiu.
- Stipresnė emocinė, tarpasmeninė ir praktinė parama, gauta iš UŽT, yra susijusi su didesne tikimybe, kad jaunuoliai iš NEET statuso pereis į aktyvaus užimtumo statusą.

Paslaugų lygmuo

- Pandemijos laikotarpiu Portugalijoje, Lietuvoje ir Bulgarijoje dėl skaitmenizacijos paspartėjo UŽT paslaugų teikimas. Tačiau dažnai kaimo vietovėse teikiamos paslaugos teikiamos nuotoliu dėl prastos infrastruktūros. Be to, po pandeminiu laikotarpiu pirmenybė dažnai vėl teikiama paslaugoms gyvai.
- UŽT skaitmeninimas bus naudingas pažeidžiamiems jauniems žmonėms tik tuo atveju, jei bus atsižvelgta į tris tarpusavyje susijusius iššūkius: ugdyti pasitikėjimą institucijomis ir skaitmeninėmis priemonėmis, remti UŽT institucijų organizacijos skaitmeninę transformaciją, ir pritaikyti bendro dizaino objektyvą UŽT skaitmeninimui.

KONKRETŪS REZULTATAI LIETUVOJE

- Projekto metu buvo atlikta 25-29 metų nedirbančio, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio (NEET) kaimo jaunimo situacijos analizė ir parengta nacionalinė ataskaita. Statistinių duomenų analizė per pastarąjį dešimtmetį (2013-2022) atskleidė, kad NEET jaunimo dalis yra ženkliai didesnė kaimo vietovėse. Taip pat išryškėjo tai, kad 25-29 metų amžiaus grupėje nedirbančių, nesimokančių ir mokymuose nedalyvaujančių moterų yra daugiau nei vyrų. Be to, NEET jaunuoliai kaimo vietovėse pasižymi žemesniu išsimokslinimo lygiu nei miestuose.
- Lietuvos darbo rinkos ir užimtumo politikos analizė nedirbančio, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio (NEET) kaimo jaunimo grupės atžvilgiu per pastaruosius 20 metų (2002-2022) politikos analizė atskleidė, kad teisiniuose ir strateginiuose dokumentuose šiai socialinei grupei nėra skiriamas pakankamas dėmesys. Darbo rinkos ir užimtumo politikoje labiau akcentuojama tai, kad šios grupės atstovams trūksta motyvacijos, socialinių įgūdžių, bet nėra analizuojamos struktūrinės kliūtys (transporto, infrastruktūros stoka) ir kiti regioniniai skirtumai bei netolygumai, kurie ženkliai riboja dalyvavimo darbo rinkoje galimybes.

- Kartu su projekto partneriais buvo parengtas klausimynas ir atlikta Užimtumo tarnybos (UŽT) darbuotojų apklausa visoje Lietuvoje. Apklausa apėmė klausimus apie UŽT institucinę struktūrą ir paslaugas, skirtas nedirbančiam, nesimokančiam ir mokymuose nedalyvaujančiam kaimo jaunimui. Apklausos klausimynas apėmė šias dimensijas: UŽT paslaugos – institucinė struktūra; veiklos ir paslaugų portfelis; UŽT paslaugos ir priemonės, susijusios su jaunimo ugdymo įgyvendinimu; bendravimas su NEET jaunimu; NEET jaunuolių poreikių įvertinimas; jaunimui teikiama įdarbinimo parama; UŽT atsakas į COVID-19 krizę ir kt. Apklausoje dalyvavo 31 darbuotojas iš įvairių Užimtumo tarnybos skyrių visoje Lietuvoje.

- Įgyvendinant projektą buvo atlikta trijų gerųjų praktikų analizė, kuomet buvo analizuojamas UŽT ir kitų organizacijų darbas su NEET 25-29 metų jaunimu (įvairūs projektai, veiklos, NEET jaunimo įtraukimas į darbo rinką, savanorystės ir kt.). Buvo atlikti pusiau struktūruoti interviu su Lietuvoje įgyvendinamų projektų JUDAM ir KARJERAS projektų personalu bei su 25-29 metų nedirbančio, nesimokančio ir mokymuose nedalyvaujančio (NEET) kaimo jaunimu.

